

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I AGa 315/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jerzy Bess (spr.)
Sędziowie:	SSA Marek Boniecki SSA Grzegorz Krężolek
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Grzegorz Polak

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2021 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w N. (Cypr)

przeciwko (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - (...) spółka komandytowa w K.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 16 października 2019 r. sygn. akt IX GC 1146/18

1. **oddala obie apelacje;**

2. **zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 8.100 zł (osiem tysięcy sto złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Marek Boniecki SSA Jerzy Bess SSA Grzegorz Krężolek

Sygn. akt I AGa 315/19

UZASADNIENIE

Powód (...) z siedziba w N. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością(...) spółka komandytowa z siedziba w K. kwoty 279.123,29 zł tytułem kwoty pożyczki z dnia 12 października 2011 roku wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 200.000 zł od 30 marca 2016 r. do dnia zapłaty. Roszczenie uzasadniał tym, że powód i pozwany w dniu 12.10.2011 r. zawarli umowę pożyczki współnika, na mocy której powód udzielił pozwanemu pożyczki w wysokości 200.000 zł. Zgodnie z

punktem 2.3 umowy pożyczki zachowując wyznaczony w nim termin wpłacić w dniu 17.10.2011 r. na konto pozwanego kwotę 47.300,43 euro, która odpowiada wartości udzielonej pożyczki. Przez czas trwania umowy pożyczki tj. do dnia 29 marca 2016 r. odsetki naliczane od kwoty pożyczki wyniosły 79.123,29 zł. Powód pismem z dnia 9 lutego 2016 r. wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki i wyznaczył mu 6 - tygodniowy termin do jej zwrotu. Pismo zostało odebrane 16 lutego 2016 roku . Zwrot stał się wymagalny 30 marca 2016 roku. Kwota pożyczki nie została zwrócona.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym w dniu 28 lipca 2016 r. zostało uwzględnione roszczenie powoda w całości.

Pozwana składając sprzeciw od nakazu zapłaty podniosła, że w całości kwestionuje zasadność dochodzenia roszczenia objętego pozwem oraz nakazem zapłaty, podała że zawarła 12.10.2011 r. umowę pożyczki należy rozpatrywać w powiązaniu z umową o wspólnym przedsięwzięciu z dnia 9 marca 2010 r., zaś zgodnie z jej postanowieniami kwota przekazana stanowiła wkład inwestora na poczet realizacji za pośrednictwem pozwanej jako spółki celowej, wspólnej inwestycji jej wspólników. Pozwana nigdy nie miała ze stroną powodową relacji gospodarczych innych niż wynikający z otrzymywanych od powódki przelewów w związku z realizacją inwestycji.

Sąd Okręgowy w Krakowie zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 października 2019 r. sygn. akt IX GC 1146/18:

I. zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 279.123,29 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 200.000 zł od dnia 5.12.2018 r. do dnia zapłaty;

II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 24.774 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Jako okoliczności bezsporne Sad Okręgowy wskazał następujące okoliczności:

- pozwana spółka była spółką celową powołana przez (...) oraz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością /komplementariusz/ do wspólnej realizacji inwestycji polegającej na realizacji projektu związanego z budową domów jednorodzinnych w B.;

- w (...) spółką operacyjną była spółka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz szereg powiązanych z nią kapitałowo i osobowo spółek , w tym (...) spółka jawna /dalej (...) oraz powódka (...) z siedziba w N.;

- po stronie (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i powodowej spółki występują ci sami wspólnicy;

- warunki realizacji inwestycji określała umowa inwestycyjna zawarta między Komplementariuszem a (...)i modyfikowana w drodze ustaleń stron;

-pozwana spółka nie była uczestnikiem umowy inwestycyjnej;

- (...)zgodnie z umową inwestycyjna miała udzielić pozwanej spółce pożyczek na początkowym okresie inwestycji . Pożyczka była wkładem kapitałowym do inwestycji firmy (...) jako inwestora;

- pozwana spółka oraz (...)zastrzegły, że pożyczki może udzielić podmiot trzeci co stanowić będzie wykonanie zobowiązania (...);

- pozwanej została udzielona pożyczka przez powódkę - pożyczka w kwocie 200.000 zł została przekazana na konto pozwanej spółki przelewem w dniu 17 października 2011 r.

Nadto Sąd ustalił, że powód pismem z dnia 9 lutego 2016 roku wypowiedział pozwanej spółce umowę pożyczki i wyznaczył 6 - tygodniowy okres dla jej zwrotu. Pismo zostało wysłane na adres (...). Kwota pożyczki nie została zwrócona.

Inwestycja upadła i zamierzone przedsięwzięcie nie zostało zrealizowane. Został wybudowany jeden dom jednorodzinny, którego także nie sprzedano. Podjęto zostały rozmowy, aby firma (...) przejęła na siebie zobowiązania pozwanej spółki wobec grupy (...) w tym do spłaty m.in. pożyczki. Ostatecznie jednak nie zawarto w tym zakresie skutecznego porozumienia.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy przedstawił m.in. następujące motywy swego rozstrzygnięcia:

Kwestia zwrotu pożyczki została uregulowana w umowie inwestycyjnej w zawarciu, której pozwana spółka nie brała udziału. Strona bezpośrednio udzielająca pożyczki czyli powód oraz pozwana spółka nie ustaliły żadnych warunków co do umowy pożyczki, w tym terminu spłaty. Powód dokonał przelewu.

Umowa pożyczki jest uregulowana w art. 720 i nast. k.c. i dla swojej ważności nie musi być zawarta w formie pisemnej. W art. 720 § 2 k.c. zastrzeżono jedynie formę dokumentową ad probationem dla umów pożyczki przenoszących wartość 1000 złotych. Pożyczka jest umową konsensualną, uregulowaną w przepisie art. 720 k.c., zgodnie z którym dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Dochodzi do skutku w wyniku samego porozumienia stron. Tym samym zgodnie z treścią art. 720 k.c. forma pisemna dla umowy pożyczki jest zastrzeżona dla celów dowodowych - a zatem bez rygoru nieważności. Z kolei do uprawdopodobnienia faktu dokonania czynności prawnej, o jakim mowa w art. 74 § 2 k.c., posłużyć może jakikolwiek i sporządzony przez kogokolwiek dokument, który nie stwierdza co prawda treści samej czynności prawnej, którego treść uzasadnia jednak mimo to prawdopodobieństwo zaistnienia takiego faktu - tzw. początek dowodu. Przepisy nie wymagają, by pismo uprawdopodobniające dokonanie czynności pochodziło od osoby, przeciwko której dowód ma być przeprowadzony. Istotne jest, aby miał on jakiś związek ze sprawą, stanowił „początek rozumowania” wskazujący na prawdopodobieństwo że określony fakt zaistniał. Dokument ten nie musi pochodzić od stron czynności. ***Skoro umowa została zawarta, to pozwana spółka ma obowiązek zwrotu pożyczki.***

W kontekście art. 455 k.c. wymagalność roszczenia to stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności. Roszczenia mogą uzyskać przymiot wymagalności w dniu oznaczonym przez ustawę lub przez czynność prawną (umowę), albo w dniu wynikającym z właściwości zobowiązania. Stan uaktywnienia się wierzytelności stanowi początek biegu przedawnienia.

Z kolei w myśl art. 723 k.c., jeżeli termin zwrotu pożyczki nie jest oznaczony, dłużnik zobowiązany jest zwrócić pożyczkę w ciągu sześciu tygodni po wypowiedzeniu przez dającego pożyczkę. Oznacza to w pierwszym rzędzie, że w umowie strony mogą dowolnie oznaczyć termin zwrotu pożyczki i z upływem tego terminu roszczenie staje się wymagalne. ***Zdaniem sądu powód nie wykazał że wypowiedzenie z dnia 9 lutego 2016 roku zostało skutecznie doręczone pozwanej.*** Na powodzie spoczywa ciężar wykazania, że strona pozwana wezwanie to otrzymała i kiedy. W sytuacji gdy powód przedstawił tylko dowód wysłania wypowiedzenia i wezwania o zapłatę, bez dowodu jej doręczenia, a pozwana zaprzeczyła, by wezwanie to otrzymała, to należy uznać, że powód nie wykazał, by wezwanie do zapłaty pozwana otrzymała wcześniej niż doręczono jej odpis pozwu. ***Zdaniem sądu powołując się na art. 316 k.p.c. należy przyjąć, że wypowiedzenie umowy pożyczki stało się skuteczne w dniu kiedy prawidłowo doręczono odpis pozwu i nakazu zapłaty. Wymagalna stała się po upływie 6 tygodni czyli z dniem 4 grudnia 2018 r.*** Stanowisko sądu wynika z tego, że jeżeli nic innego nie wynika ani z umowy, ani z natury zobowiązania, wydanie przedmiotu pożyczki powinno nastąpić bezzwłocznie po wezwaniu dokonanym przez pożyczkobiorcę (art. 455 k.c.). ***Skuteczne wezwanie nastąpiło 23.10.2018 r., a termin 6 tygodni upłynął w dniu 4 grudnia 2018 r. Wcześniejsze doręczenia, jeżeli nastąpiły to do rąk osoby nieupoważnionej do odbioru przesyłki co szczegółowo wyjaśnił pozwany w pismach procesowych / k-86-89/ i przytoczoną argumentację należy podzielić.***

Sąd nie podzielił stanowiska pozwanego, który podnosił, że pożyczka miała być zwrócona na warunkach określonych umową inwestycyjną czyli po sprzedaży domu jednorodzinnego

wybudowanego w ramach realizacji inwestycji przez pozwaną, jej komplementariusza oraz (...) oraz po osiągnięciu przychodu z inwestycji, bo uzależniałoby zwrot pożyczki pieniędzy od zdarzenia przyszłego i niepewnego, które zakłada możliwość, że pożyczkobiorca nigdy nie będzie zobowiązany do zwrotu pożyczonej kwoty, co jest oczywiście niezgodne z naturą umowy pożyczki.

Odrębnym zagadnieniem jest zgłoszony zarzut nienależnego świadczenia Dokonując oceny zasadności roszczenia w kontekście podniesionego przez powoda na końcu postępowania zarzutu świadczenia nienależnego trzeba mieć na uwadze, że zgodnie z art. 321 § 1 k.p.c., sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem ani zasądzać ponad żądanie, a art. 187 § 1 k.p.c. stanowi, że pozew powinien zawierać m.in. dokładnie określone żądanie oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających je. Jeżeli zatem w art. 321 § 1 k.p.c. określono granice wyrokowania, to nie można wyrokować co do przedmiotu nieobjętego żądaniem strony i ponad rozmiar zgłoszonego żądania.

Żądanie powództwa jest zatem determinowane przez jego treść i podstawę faktyczną żądania. W związku z tym należy przyjąć, że sąd nie mógłby uwzględnić roszczenia strony powodowej na innej podstawie niż podstawa faktyczna wskazywana przez powoda w pozwie i w toku postępowania (por. np. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2005 r., II CK 556/04, OSNC 2006, nr 2, poz. 39). Strona powodowa dochodziła kwoty 200.000 zł stanowiącej sumę odpowiadającą pożyczce udzielonej przez nią stronie pozwanej (art. 720 k.c.).

Po wskazaniu nowego uzasadnienia prawnego dochodzonego roszczenia powódka podtrzymywała żądanie zapłaty kwoty pieniężnej w wysokości 200.000 zł, a więc żądanie wydania bezpodstawnie uzyskanej korzyści in valuta. Z ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd wynika to, że nastąpił przelew kwoty 200.000 zł na rzecz strony pozwanej, ponieważ umowa pożyczki została wykonana. W judykaturze Sądu Najwyższego podnosi się, że już samo wskazanie przepisów prawa materialnego, mogącego stanowić podstawę prawną orzeczenia, może pośrednio prowadzić także do określenia okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie pozwu (por. up. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1999 r., I CKN 252/98, OSNC 1999, nr 9, poz. 152). Powódka wskazała nową podstawę prawną roszczenia (przepisy o nienależnym świadczeniu w wystarczający sposób także dla nowej podstawy faktycznej zgłoszonego roszczenia w świetle art. 321 § 1 k.p.c., pozwalającej na wyrokowaniu o jej żądaniu. W literaturze trafnie zwrócono uwagę, że instytucja nienależnego świadczenia może być instrumentem prawnym służącym do usunięcia konsekwencji prawnych nieważnej i wykonanej już umowy, z reguły bowiem elementy stanu faktycznego, mające uzasadniać żądanie wykonania nieważnej umowy, mogą pokrywać się z elementami stanu faktycznego uzasadniającego bezpodstawnie wzbogacenie (nienależne świadczenie). **W okolicznościach konkretnej sprawy żądanie zwrotu pożyczki i żądanie zwrotu bezpodstawnie uzyskanej korzyści może zatem stanowić ten sam przedmiot żądania w rozumieniu art. 321 § 1 k.p.c., w razie dochodzenia przez stronę zapłaty tytułem zwrotu pożyczki przepis ten nie stoi zatem na przeszkodzie uwzględnieniu powództwa na podstawie przepisów o nienależnym świadczeniu. Reasumując tym bardziej należy uwzględnić roszczenie i dlatego sąd w I punkcie zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 279.123,29 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 200.000 zł od dnia 5 grudnia 2018 r., w II punkcie oddalił powództwo w zakresie naliczania odsetek za okres 30 marca 2016 r. do dnia 4 grudnia 2018 r.**

O kosztach procesu orzeczono jak w pkt III sentencji wyroku zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 k.p.c.

Od niniejszego wyroku apelacje wniosły obie strony.

Powódka zaskarżyła wyrok w zakresie (pkt II sentencji), tj. w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od dnia 30 marca 2016 r. do dnia 4 grudnia 2018 r. zarzucając mu naruszenie:

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie, co miało wpływ na błędne ustalenie, że powódka nie udowodniła doręczenia wypowiedzenia umowy pożyczki stronie pozwanej;

b) art. 65 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie w odniesieniu do umowy hostingowej z dnia 12 kwietnia 2010 roku (dalej: „Umowa Hostingowa”) oraz umowy o zarządzaniu projektem z dnia 30 czerwca 2010 r., a w efekcie uznanie, że J. S. nie była osobą uprawnioną do odbioru korespondencji w imieniu pozwanej, a w konsekwencji, że oświadczenie o wypowiedzeniu pożyczki nie zostało pozwanej skutecznie złożone w dniu 16 lutego 2016 r.;

c) art. 97 k.c., poprzez niezastosowanie w sprawie i przyjęcie, że oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki nie zostało doręczone osobie uprawnionej, a w konsekwencji nie zostało pozwanej skutecznie złożone w dniu 16 lutego 2016 r.;

d) art. 61 § 1 k.c. w związku z art. 14 i art. 17 ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, poprzez niezastosowanie w sprawie i przyjęcie, że oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki nie zostało Pozwanej skutecznie złożone w dniu 16 lutego 2016 r.

Na podstawie powyższych zarzutów powódka wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie powództwa w całości,
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania.

Pozwana zaskarżyła wyrok w części, tj. w zakresie pkt I zasądającego na rzecz Strony Powodowej kwotę 279.123,29 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 200.000 zł od dnia 5 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty oraz w zakresie pkt. III zasądającego od Strony Pozwanej na rzecz Strony Powodowej obowiązek zwrotu kosztów procesu, zarzucając:

1. **nierozpoznanie istoty sprawy**, poprzez pominięcie i nierozważenie kwalifikacji prawnej umowy zawartej między Stronami w dniu 12 października 2011 r. („Umowa”), która to Umowa stanowiła wykonanie przez podmiot trzeci zobowiązania wspólnika (...)sp.j. do wniesienia wkładu do spółki Strony Pozwanej - spółki celowej (wykonanie umowy o świadczenie przez osobę trzecią) zawartego w postanowieniach umowy o wspólnym przedsięwzięciu z dnia 9 marca 2010 r. („Umowa JV”) określającej cele zadania realizowanego przez wspólników Spółki Pozwanej, co w konsekwencji powodowało, że na podstawie Umowy Strona Powodowa nie stała się stroną odrębnego stosunku prawnego zawartego ze Stroną Pozwaną, a tym samym Spółka Powodowa wszelkie roszczenia wynikające ze spełnienia zobowiązania wspólnika (...) sp.j. określonego w Umowie JV winna kierować w stosunku do tego podmiotu;

względnie w razie zakwalifikowania Umowy jako umowy pożyczki (co Strona Pozwana kwestionuje):

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.

a) **art. 60 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c.**, poprzez dokonanie nieprawidłowej wykładni postanowień Umowy sprzecznej z literalnym brzmieniem postanowień Umowy, zgodnym zamiarem Stron oraz celem Umowy, w tym poprzez pominięcie postanowień Umowy JV, w szczególności:

i) postanowień dotyczących celu dofinansowania spółki Strony Pozwanej oraz terminu zwrotu kwoty dofinansowania udzielonej przez Stronę Powodową, pomimo wyraźnych odesłań do ww. Umowy JV zawartych w treści Umowy, a w rezultacie ich inkorporacji do Umowy, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia praw i obowiązków Stron niniejszego postępowania, w tym przede wszystkim w zakresie obowiązku i terminu zwrotu kwoty dofinansowania przez Stronę Pozwaną,

ii) charakteru prawnego Umowy oraz świadczenia Strony Powodowej, które stanowiło wkład pieniężny do spółki celowej (spółki Strony Powodowej) powołanej w celu realizacji wspólnej inwestycji na zasadach określonych w Umowie JV;

b) **art. 723 k.c. w zw. z art. 455 k.c.**, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że w niniejszej sprawie termin zwrotu kwoty dofinansowania nie został przez Strony określony, a w konsekwencji roszczenie o zwrot kwoty dofinansowania stało się wymagalne z dniem 4 grudnia 2018 r. (wraz z upływem 6 tygodni od dnia doręczenia Stronie Pozwanej odpisu pozwu), podczas gdy termin zwrotu kwoty dofinansowania został określony w Umowie (pkt. 4.1.) oraz Umowie IV (pkt. 4-5.1. w zw. z pkt 1.1 (xiii)), a nadto zgodnie z postanowieniami ww. umów przedmiotowy termin do dnia sporządzenia niniejszej apelacji nie upłynął, a w rezultacie - roszczenie o zwrot kwoty dofinansowania jako przedwczesne winno zostać przez Sąd I instancji w całości oddalone;

c) **art. 410 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c.**, poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że w niniejszej sprawie jest zasadne dochodzenie roszczenia o zwrot kwoty dofinansowania przez Stronę Powodową na podstawie przepisów o świadczeniu nienależnym (a w rezultacie - bezpodstawnym wzbogaceniu), mimo braku ustalenia przez Sąd I instancji istnienia przesłanek zastosowania ww. regulacji w niniejszym stanie faktycznym, w tym mimo braku ustalenia, że Umowa była nieważna, na co Sąd I instancji w treści uzasadnienia się powołuje nie przeprowadzając dodatkowego wnioskowania w tym przedmiocie, a także braku przeprowadzenia analizy co do podstaw przyjęcia, że Strona Pozwana jest wzbogacona i tym samym czy istnieje obowiązek zwrotu świadczenia, przy czym nawet w razie przyjęcia, że świadczenie Strony Powodowej stanowiło świadczenie, do którego zwrotu zobowiązana jest Strona Pozwana (czemu Strona Pozwana zaprzecza) Sąd I instancji w ustalił nieprawidłową wysokość kwoty dofinansowania podlegającej zwrotowi;

względnie w razie przyjęcia jako właściwych w niniejszej sprawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu

d) **art. 409 k.c.**, poprzez niewłaściwe zastosowanie;

e) **art. 411 pkt 1) k.c.** poprzez niezastosowanie;

f) **art. 118 k.c.** poprzez jego niezastosowanie.

Na podstawie powyższych zarzutów pozwana wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie powództwa w całości,
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki **kosztów postępowania.**

W odpowiedzi na apelację każda ze stron wniosła o:

1. oddalenie apelacji strony przeciwnej
2. zasądzenie od strony przeciwnej na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

W ocenie Sądu Apelacyjnego zaskarżony wyrok jest prawidłowy i brak jest podstaw do jego wzruszenia na podstawie apelacji wniesionych przez obie strony.

Przechodząc do oceny konkretnych zarzutów apelacyjnych w pierwszej kolejności należy odnieść się do apelacji strony pozwanej, jako do tzw. dalej idącej.

Apelacja ta, zdaniem Sądu Apelacyjnego, jest bezzasadna co do zasady z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny podziela bowiem ustalenia faktyczne Sądu I instancji i poczynione na

ich podstawie rozważania prawne, uznając je za własne, poza rozważaniami w zakresie podstawy prawnej z bezpodstawnego wzbogacenia, co będzie przedmiotem dalszej analizy.

W tym kontekście trafnie powódka w odpowiedzi na apelację pozwanej wskazuje, że przedstawione przez pozwaną zarzuty w stosunku do zaskarżonego wyroku nie mogą doprowadzić do jego wzruszenia, z tego względu, iż poczynione przez Sąd I Instancji ustalenia w kwestii okoliczności zaciągnięcia przez pozwaną pożyczki, są prawidłowe. Fakt, iż pomiędzy pozwaną, a (...)sp.j. została zawarta Umowa Inwestycyjna niczego w tej kwestii nie zmienia. Jak już powódka podniosła w toku postępowania, pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy pożyczki, która następnie została przez powódkę skutecznie wypowiedziana. Umowa ta została zawarta w wykonaniu punktu 4.2.3. Umowy Inwestycyjnej - zgodnie z którym(...) sp. j. może się uwolnić od zobowiązania do udzielenia pozwanej pożyczek jeśli doprowadzi do tego, że pożyczki takiej udzieli inny podmiot. Ponieważ jednak powódka nie jest stroną Umowy Inwestycyjnej, nie obowiązują jej przewidziane w niej zasady udzielania pożyczek (które nie zawierają zresztą postanowień dotyczących terminu zwrotów). W związku z powyższym do pożyczki udzielonej pozwanej przez powódkę zastosowanie mają przepisy ogólne, zgodnie z którymi jeśli termin zwrotu nie jest oznaczony, dłużnik obowiązany jest zwrócić pożyczkę w ciągu 6 (sześciu) tygodni po wypowiedzeniu przez dającego pożyczkę. W tym miejscu dodać należy, że pozwana wbrew obecnie formułowanym twierdzeniom, w sprzeczności od nakazu zapłaty pożyczkę powódki nazywała konsekwentnie umową pożyczki.

Skoro więc umowa pożyczki polega na przeniesieniu na pożyczkobiorcę własności środków i jego zobowiązaniu do zwrotu tej samej ilości pieniędzy, to chylanie się przez Pozwaną od spłaty pożyczki nie może więc być skuteczne.

Należy też argumentację powódki, że istniejące obecnie powiązania osobowe pomiędzy stroną powodową, a spółką (...) sp. j. nie uzasadniają uznania przekazanej przed powódkę kwoty za bezzwrotny wkład w inwestycję, jak chciałaby pozwana. Powódka jest niezależną osobą prawną, a w momencie zawierania umowy pożyczki nie była powiązana z (...) sp.j. W związku z powyższym pozwana nie ponosi odpowiedzialności za wkład do pozwanej, czy finansowanie inwestycji. Wbrew twierdzeniom pozwanej nie można więc uznać, że pożyczka miała zostać spłacona dopiero po zakończeniu realizacji inwestycji. **Pozwana uzyskała od strony powodowej środki, a powódka nie uzyskała żadnego ekwiwalentu za to świadczenie.** Tymczasem umowa pożyczki jest umową dwustronnie zobowiązującą. Nie można więc zawrzeć umowy pożyczki z założeniem, że przerwanie inwestycji spowoduje wygaśnięcie obowiązku jej zwrotu, jak argumentuje pozwana. Zwrot pożyczonych środków należy się więc pożyczkodawcy nienależnie od jego powiązań ze stronami Umowy Inwestycyjnej, czy stopniem realizacji inwestycji. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że inwestycja nie będzie już realizowana, gdyż **Nieruchomość została zbyta** przez komplementariusza Pozwanej, a zatem komplementariusz Pozwanej nigdy nie spełni obowiązku wniesienia Nieruchomości do pozwanej spółki.

Dowód: pismo pełnomocnika Pozwanej z dnia 13 marca 2020 roku (wniesione do sprawy prowadzonej pod sygn. akt (...), na okoliczność treści; Wydruk ze strony (...)Dział II KW Nr (...), na okoliczność treści.

Okoliczności tej nie zaprzeczył wprost pełnomocnik pozwanej.

Zasadnie też powódka odnosząc się do twierdzeń pozwanej, iż pożyczka powódki była wkładem(...) sp.j. wskazuje, że Umowa Inwestycyjna zakładała, że spółka (...) sp.j. miała zapewnić finansowanie inwestycji poprzez udzielenie Pozwanej pożyczki. Punkt 4.2.3. Umowy Inwestycyjnej przewidywał możliwość zaspokojenia tego obowiązku również przez **spowodowanie przez (...) sp.j - zapewnienia udzielenia Pozwanej pożyczki w odpowiedniej kwocie przez osobę trzecią.** Nie oznacza to jednak, że pożyczka udzielona w tym trybie przez osobę trzecią staje się bezzwrotnym wkładem do spółki. Przekazanie tych środków nastąpiło bezsprzecznie na zasadzie umowy pożyczki, której nieodzownym elementem jest obowiązek spłaty pożyczonej kwoty.

Podzielić także należy argumentację powódki odnośnie twierdzeń pozwanej, która zasady spłaty pożyczki ustalone w Umowie Inwestycyjnej wywodzi z punktu 4.5.1. tej umowy. W ocenie Sądu Apelacyjnego ma rację powódka podnosząc, że tymczasem **punkt ten nie wprowadza żadnych terminów spłat pożyczek, a jedynie wskazuje na sposób wypłaty środków pieniężnych pozwanej, wskazując zresztą, że w pierwszej kolejności**

środki te powinny zostać przeznaczone na zaspokojenie zadłużenia wobec osób trzecich (pkt 4.5.1. lit a). Nie ma w tym punkcie mowy o warunkach takiej wypłaty, a tym bardziej o uzależnieniu jej od zrealizowania inwestycji. Pożyczka udzielona przez powódkę nie może zostać uznana za pożyczkę inwestorską, wskazaną w dalszych literach punktu 4.5.1. Umowy Inwestycyjnej. Niemniej również spłata tych pożyczek nie jest także obwarowana wymogiem zakończenia inwestycji. Niezależnie od powyższego, wobec sprzedaży Nieruchomości inwestycja nie będzie już kontynuowana. W tym miejscu należy przywołać stanowisko samej pozwanej, która w treści sprzeciwu od nakazu zapłaty (s. 7, akapit 4), zgodnie z którym roszczenie Powódki miało być przedwczesne, podniosła, co następuje: „Wobec faktu, iż Inwestycja nie przyniosła dotychczas żadnego przychodu (wybudowany jeden dom jednorodzinny nadal nie został sprzedany), który mógłby stanowić podstawę do rozliczenia Umowy Pożyczki, Powódka nie mogła do tego czasu żądać zwrotu pożyczki”. W konsekwencji z twierdzeń samej Pozwanej wynika, iż sprzedaż Nieruchomości jest tą okolicznością, która przesądza o wymagalności zwrotu pożyczki.

Mając na uwadze przytoczoną argumentację oraz ustalenia poczynione w toku postępowania należy uznać, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu w tym zakresie, w jakim Sąd I Instancji orzekł, iż doszło do zawarcia umowy pożyczki, która powinna zostać zwrócona, wobec jej wypowiedzenia.

Dla oceny zasadności obu apelacji nie bez znaczenia pozostaje fakt, że pomiędzy stronami toczyły się też inne postępowania sądowe, związane z przekazywaniem przez stronę powodową stronie pozwanej środków finansowych, wykorzystywanych docelowo przez stronę pozwaną w ramach przedmiotowego procesu inwestycyjnego i podnoszony przez strony w toku postępowania apelacyjnego.

Przykładowo w analogicznej sprawie, Sąd Apelacyjny w K.wyrokiem z dnia 9 września 2020 r. sygn.. akt(...), oddalił apelację pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w K.z dnia 17 października 2018 r. sygn.. akt(...) uwzględniającego żądanie powoda (...) z siedzibą w N. zasądzenia od pozwanego (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...)spółka komandytowa z siedzibą w K. kwoty 280.000,00 zł tytułem kwoty pożyczki z dnia 27 lutego 2012 r. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wymagalności tj. od dnia 30 marca 2016 r. do dnia zapłaty.

Wskazać należy, że zarzuty pozwanego i ich ocena w cytowanej sprawie do sygn.. akt(...), są analogiczne jak w obecnym postępowaniu apelacyjnym.

Tak więc odnosząc się do zarzutu strony pozwanej naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. przez Sąd I instancji, należy wskazać, że obecnie przyjmuje się, iż obraza powołanego przepisu prawa może być zarzucana w apelacji jedynie w sytuacji, gdy wady uzasadnienia uniemożliwiają dokonanie kontroli instancyjnej. W realiach niniejszej sprawy treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie umożliwia przeprowadzenie kontroli instancyjnej, dlatego też chybnym jest zarzut zgłoszony przez stronę pozwaną w tym zakresie. Mając na uwadze, że strona pozwana naruszenia w/w przepisu prawa upatrywała w części uzasadnienia wyroku dotyczącej ustaleń faktycznych, tj. zarzucała pominięcie wskazania istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia sprawy oraz niepełne odniesienie się do zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, co z kolei bezpośrednio łączy się z kolejnym zarzutem co do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., Sąd Apelacyjny w dalszej części uzasadnienia szczegółowo odniesie się do tych kwestii.

W pierwszej kolejności trzeba wskazać, że Sąd Apelacyjny podziela ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjmuje je za własne w związku z czym nie zachodzi konieczność ich szczegółowego powtarzania (por. wyroki Sądu Najwyższego z 27 marca 2012 r., III UK 75/11, z 14maja 2010 r., II CSK 545/09, z 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09, z 20 stycznia 2010 r., II PK 178/09, z 08 października 1998 r., II CKN 923/97, OSNC 1999 r. Nr 3, poz. 60). Sąd Apelacyjny jedynie uzupełnił stan faktyczny ustalony przez Sąd I instancji, a to w zakresie faktu zbycia przez komplementariusza pozwanej spółki nieruchomości KW nr (...). Fakt ten zaistniał i został powołany przez powodową spółkę na etapie postępowania apelacyjnego i został przyznany przez stronę pozwaną. Jednocześnie fakt ten ocenić należy jako istotny (art. 227 k.p.c.) z punktu widzenia niniejszego postępowania, ponieważ wiązał się z zarzutami pozwanej spółki podnoszonymi w toku procesu.

Skuteczne przedstawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania, lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu

sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (tak: orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99, publ. OSNAPiUS 2000, Nr 19, poz. 732; z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000, publ. OSNC 2000, Nr 10, poz. 189; z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, publ. Lex nr 53136; z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, publ. Lex nr 56096).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, za nieskuteczne uznać należy zarzuty podnoszone przez skarżących co do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w sposób przedstawiony przez skarżących w apelacji.

Faktem jest, że w cyt. wyżej sprawie zawarta została jedynie ustna umowa pożyczki i nie wykazano, by w ramach tej ustnej umowy zawarto odniesienie do zapisów umowy inwestycyjnej pomiędzy zawartej pomiędzy (...) a (...) sp. z o.o. z dnia 9 marca 2010 r.

Faktem też jest, że w umowie pożyczki zawartej pomiędzy stronami w dniu 12 października 2011 r. będącej przedmiotem analizy w niniejszym postępowaniu, zawarto odniesienia do umowy inwestycyjnej, jednakże z przyczyn przytoczonych m.in. w argumentacji powoda, a przedstawionych w powyżej brak jest podstaw do wyciągania z tego wniosków jakich domaga się apelujący pozwany. Ponadto zapisy punktu 4.5.1. Umowie Inwestycyjnej, z którego pozwany wywodzi swoje uprawnienie, mają charakter nieostry, raczej postulatyczny, a przede wszystkim nie wiążący powoda, który nie był stroną tej umowy. Brak też podstaw do twierdzenia, że sformułowanie pkt 4.1 umowy pożyczki stron należy uznawać za zapis określający termin zwrotu świadczenia, a ponadto wyrażony w sposób kategoriowy i jednoznaczny.

Ponadto przenoszenie na rzecz powoda ryzyka niepowodzenia przedsięwzięcia gospodarczego jest nieuprawnione, w sytuacji gdy pożyczkodawca nie był stroną tego procesu inwestycyjnego. Niezależnie od tego wskazać należy, że brak też adnotacji we wskazanych zapisach umowy inwestycyjnej, uzależniających spłatę przedmiotowej pożyczki od wypracowania zysku.

Dlatego też uwzględniając powyższe uwagi, w ocenie Sądu Apelacyjnego, analogicznie jak w sprawie do sygn.(...) należy wyrazić ocenę, że pozwana spółka nie przedstawiła w niniejszej sprawie przekonujących argumentów, które pozwalałyby przyjąć, że zapisy z umowy inwestycyjnej zawartej pomiędzy (...) a (...) sp. z o.o. z dnia 9 marca 2010 r. (k. 370-397), której stronami nie była ani strona powodowa, ani strona pozwana, miałyby regulować umowę pożyczki udzielonej pozwanej spółce przez stronę powodową.

Także jako nieskuteczne należy ocenić działanie pozwanej polegające na podnoszeniu obecnie twierdzenia, że termin spełnienia świadczenia z pożyczki i sposób jego obliczenia został oznaczony w umowie poprzez jego uzależnienie od wyniku określonego biznesowego przedsięwzięcia. Wobec braku wykazania istnienia zastrzeżeń umownych dot. umowy pożyczki, a mających się odnosić do sprzedaży nieruchomości, które miały być wybudowane w wyniku realizacji planowanej inwestycji, a do czego miała zostać powołana strona pozwana, okoliczność ta pozostaje bez wpływu na kwestię zwrotu pożyczki powodowej spółce. Dodatkowo, na etapie postępowania apelacyjnego wziąć należy pod uwagę fakt przyznany jakim jest sprzedaż nieruchomości, na której wybudowano planowaną inwestycję, a tym samym również z tego powodu upada argumentacja pozwanej spółki opierana na zarzucie niewymagalności zwrotu pożyczki.

Znamiennym jest również okoliczność, że strona pozwana na początku procesu nie przeczyła, iż strony postępowania łączyła umowa pożyczki, a jedynie zarzucała ona, że zwrot pożyczki jest niewymagalny, bo nie ziszczył się warunek zwrotu tej pożyczki wynikający z umowy inwestycyjnej.

Odnosząc się do apelacji powódki, jako chybione ocenić należy również zarzuty strony powodowej skoncentrowane na kwestii doręczenia stronie pozwanej oświadczenia o wypowiedzeniu pożyczki w dniu 16 lutego 2016 r. Oceny w tym zakresie dokonał Sąd Apelacyjny w sprawie do sygn.. akt (...) i ocena tą należy podzielić.

Zarzuty podniesione w apelacji niesłusznie ignorują stanowisko Sądu Apelacyjnego uprzednio wyrażone w postanowieniu z dnia 13 września 2017 r., sygn. akt(...), przy okazji rozpoznawania zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w K.z dnia 22 maja 2017 r. W powołanym orzeczeniu wskazano, że umowa hostingowa z dnia 12 kwietnia 2010 r. została rozwiązana dnia 16 kwietnia 2010 r., a od momentu rozwiązania umowy pracownica (...) sp. z o.o. J. S. nie była upoważniona do odbioru korespondencji kierowanej do pozwanej spółki, a w konsekwencji doręczenia korespondencji adresowanej do pozwanej odebrane przez J. S. nie mogły wywołać skutku prawidłowego doręczenia korespondencji pozwanej spółce. Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym apelację stanowisko to aprobuje. Niezależnie od powyższego, trafnie Sąd Okręgowy przyjął, że strona powodowa nie przedstawiła dowodu doręczenia tego pisma pozwanej w dniu 16 lutego 2016 r. Przedstawienie przez stronę powodową wydruku z systemu(...)S.A. informacji o dacie nadania i doręczenia przesyłki nie stanowi dowodu doręczenia pozwanej wypowiedzenia umowy i wezwania o zapłatę, ponieważ nie wynika z niego czy odbioru dokonała osoba uprawniona do tego (nie zawiera ona informacji kto odebrał przesyłkę i czy osoba ta była upoważniona do tego). Dlatego też przedstawiony wydruk nie może stanowić podstawy do ustalenia, że doszło do skutecznego doręczenia wypowiedzenia umowy pozwanej w dniu 16 lutego 2016 r.

Tak więc wobec bezskuteczności zarzutów naruszenia prawa procesowego, stwierdzić należy, że Sąd I instancji dokonał trafnej oceny że pomiędzy stronami postępowania doszło do zawarcia umowy pożyczki, która jest uregulowana w art. 720 k.c., mocą której powodowa spółka udzieliła pożyczki pozwanej spółce na kwotę 200 000 zł, a strona pozwana zobowiązała się do zwrotu tej kwoty. O wydaniu przedmiotu pożyczki stronie pozwanej świadczy dokument przelewu bankowego. Mając na uwadze okoliczność, że w postępowaniu nie wykazano, iż termin zwrotu pożyczki był oznaczony, a dodatkowo strona powodowa nie dowiodła skuteczności doręczenia pozwanej oświadczenia o wypowiedzeniu umowy przed datą doręczenia pozwu pozwanej, Sąd Okręgowy w Krakowie trafnie na podstawie art. 723 k.p.c. w zw. z art. 455 k.c. przyjął, że pożyczka stała się wymagalna od dnia 5 grudnia 2018 r., tj. po upływie sześciu tygodni od daty prawidłowego doręczenia odpisu pozwu pozwanej w dniu 1 czerwca 2017 r. Dlatego też Sąd I instancji prawidłowo zasądził kwotę dochodzoną pozwem na podstawie art. 316 § 1 k.p.c. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 października 2018 r. do dnia zapłaty na podstawie art. 481 k.c. Z przedstawionych już wyżej względów nie można podzielić zarzutów strony powodowej co do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., art. 65 § 1 k.c., art. 97 k.c., art. 61 k.c. w zw. z art. 14 i art. 17 ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Natomiast zasadnym jest zarzut pozwanej co do naruszenia przepisów regulujących kwestie świadczenia nienależnego, tj. art. 409 k.c. w zw. z art. 411 § 1 k.c. w zw. z art. 410 k.c. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy brak jest podstaw do przyjęcia, że świadczenia strony powodowej na rzecz strony pozwanej miało charakter świadczenia nienależnego wobec ustalenia, że strony łączyła ważna umowa pożyczki, która w całości wyczerpuje żądanie strony powodowej o zapłatę. Toteż stosunek łączący strony postępowania podlega ocenie z punktu widzenia przepisów regulujących pożyczkę (art. 720-724 k.c.), nie zaś świadczenie nienależne (art. 410 k.c.). Konsekwencją powyższego jest uzasadnione zaniechanie rozpoznania sprawy w kontekście przepisów o świadczeniu nienależnym, bo prymat mają tu przepisy o pożyczce.

Jednakże uwzględnienie tego zarzutu nie ma znaczenia dla ocena zasadności rozstrzygnięcia, skoro żądania powoda znajduje uzasadnienie na podstawie innych, wskazanych powyżej przepisów prawa materialnego.

Dlatego też, uznając obie apelacje za bezzasadne, Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt 1 sentencji na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono jak w pkt 3 sentencji na mocy art. 100 k.p.c., zd. 2, zgodnie z którym jakkolwiek w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone, to jednak Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu.

W realiach niniejszej sprawy zakres zaskarżenia apelacji powoda był stosunkowo niewielki, w istocie wręcz marginalny, albowiem dotyczył jedynie przesunięcia początkowej daty odsetek od zasądzonego roszczenia, przy wpz w kwocie 37.590 zł. Natomiast pozwany zaskarżył wyrok co do zasady, kwestionując zasądzenie od niego kwoty 279.123,29 zł z odsetkami od kwoty 200.000 zł i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, bądź zmianę tego wyroku przez oddalenie powództwa w całości.

Dlatego Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt 2 sentencji na mocy powołanego przepisu, a co do wysokości odnośnie zwrotu kosztów zastępstwa, zgodnie z stawkami określonym w § 2 pkt 7 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 05.11.2015 r. poz. 1804; zm. Dz.U. z 12.10.2016 r. poz. 1667)

SSA Marek Boniecki SSA Jerzy Bess SSA Grzegorz Krężolek